

Dünya Karma Yem Pazarı

Araştırmalar 2015 yılında 15 milyon tonluk artışla 995 milyon ton civarına yükselen dünya karma yem üretiminin, 2016 yılında ilk kez 1 milyar tonun üzerine çıktığını göstermektedir. 2016 yılında gerçekleşen 1 milyar 32 milyon tonluk üretim miktarı, bugüne kadar dünya genelinde ulaşılmış en yüksek üretim miktarını temsil ediyor. Son verilerle birlikte, dünya yem üretiminin, 2017 yılı hariç, son 6 yılda 161 milyon ton artış gösterdiği görülmektedir. Üretim miktarındaki bu artışa rağmen yem fabrikalarının sayısı düşmüştür. Yani söz konusu artış, yüzde 7 daha az sayıdaki yem değirmeni tarafından gerçekleştirilmiştir.

Hayvancılık, tarih boyunca insan beslenmesinde büyük önem taşıyan temel besin maddelerinin üretim kaynağını oluşturmuştur. Bunun yanı sıra bitkisel üretim ve endüstri artıkları gibi ürünlerin değerlendirilmesi ve istihdam alanları yaratma gibi ekonomik ve toplumsal işlevlere de sahiptir. Dünya nüfusundaki hızlı artış, tahıl gibi tarımsal ürünlere olduğu kadar hayvansal ürünlere olan gereksinmeyi de sürekli artırmaktadır. Bu yüzden hayvancılığın ülkelerin ekonomilerindeki yeri ve önemi giderek artmaktadır.

Ülkelerde hayvancılığının gelişmesi ya da et, süt, yumurta gibi hayvansal ürünlerin üretiminin artırılması sadece yüksek verimli ırkların kullanılmasına bağlı değildir. Hayvanların, besin maddeleri gereksinimlerini yeterli ve dengeli bir şekilde karşılayacak rasyonlarla beslenmeleri, üretimin artırılmasında son derece önemli bir etkidir. Yüksek verimli hayvanların ve özellikle kanatlı kümes hayvanlarının, 40'ın üzerindeki besin maddesi gereksinimlerinin bir iki yemle karşılanması olanaksızdır. Hayvanlarda yetersiz ve dengesiz beslenmeye bağlı sağlık sorunlarının önlenmesi, daha fazla ve daha nitelikli hayvansal ürünler elde edilmesi için hayvan beslemede yeterli düzeyde karma yemlerin kullanımı büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle hayvancılığı gelişmiş ülkelerde, karma yem endüstrisi ve buna bağlı olarak da karma yem üretim ve

ANKARA TİCARET BORSASI

tüketiminin, tarihsel süreç içerisinde büyük gelişmeler gösterdiği bilinmektedir. Bunun yanı sıra bu alanda gerçekleşen teknolojik gelişmeler, karma yem endüstrisinin hayvansal üretime katkısını daha da büyük boyutlara ulaştırmıştır.

DÜNYA KARMA YEM ÜRETİMİ VE YEM SANAYİ

Dünyada üretimi eskilere dayanan karma yemlerin endüstriyel anlamda ilk üretimi 1800'lerin sonunda ABD'nin Missouri eyaletinde başlamıştır ve aynı işletme halen üretimine devam etmektedir. Dünyada karma yem sektörüne yönelik ilk düzenlemeler ise 1916 ve 1920 yılları arasında yapılmıştır.

Alltech'in 2013 yılı için hazırladığı ve 130 ülkedeki karma yem üretimini değerlendirdiği "Küresel Yem Araştırmaları Özeti"ne göre; yem endüstrisinde 2012 yılında elde edilen 954 milyon tonluk üretim miktarı, yüzde 1'lik artış göstererek 2013 yılında yaklaşık 963 milyon tona ulaşmıştır. Özete göre; üretim miktarındaki düşük artış, büyük olasılıkla 2012 yılında dünya çapında 30'dan fazla ülkede etkili olan ve yem hammaddesinin fiyatlarını arttıran kuraklıktan kaynaklanıyordu.

Alltech'in hazırladığı "2015 Dünya Yem Araştırması" (2015 Global Feed Survey) ise 2013 yılında 963 milyon ton civarında gerçekleşen küresel yem üretiminin, Aralık 2014'te 980 milyon tona ulaştığını göstermektedir. 2014 yılı verilerinden elde edilen bulgular, yem sanayinde yüzde 2'lik bir artış olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırma, 2014 yılı boyunca yem endüstrisinin genel eğilimlerinin, ham besleme malzemelerinin yüksek maliyetleri, ithalat/ihracat standartları üzerindeki yönetim dalgalanmaları, birçok çiftçi için felaket olduğu kanıtlanan kuş gribi ve domuzlardaki PED virüsü gibi hayvan hastalıkları ve yaygın kuraklık da dahil sayısız olaydan etkilendiğini bildirmektedir.

Alltech'in son yıllık raporu ise 2017 yılında yayınlandı. Bu rapora göre 15 milyon tonluk artışla 2015 yılında 995 milyon ton civarına yükselen dünya karma yem üretimi, 2016 yılında ilk kez 1 milyar tonun üzerine çıktı. 2016 yılında gerçekleşen 1 milyar 32 milyon tonluk üretim miktarı, bugüne kadar dünya genelinde ulaşılmış en yüksek üretim miktarını temsil ediyor.

Bu rapordaki son verilerle birlikte, dünya yem üretiminin (2017 hariç) son 6 yılda 161 milyon ton (yılda yüzde 2,95, 6 yıl toplamında yüzde 19) artış gösterdiği görülmektedir. Üretim miktarındaki bu artışa rağmen yem fabrikalarının sayıları düşmüştür. Yani söz konusu artış, yüzde 7 daha az sayıdaki yem değirmeni tarafından gerçekleştirilmiştir.

DÜNYA YEM ÜRETİMİNDE BÖLGELERİN VE ÜLKELERİN ROLÜ

Dünyada karma yem üretiminin yoğun olarak yapıldığı bölgelere bakıldığında, Asya, Avrupa, Kuzey ve Güney Amerika'nın ön plana çıktığı görülmektedir. Alltech 2017 raporuna göre 2016 yılında Asya 367 milyon ton, Avrupa, 249 milyon ton, Kuzey Amerika 191 milyon ton, Güney Amerika ise 157 milyon ton karma yem üretimi gerçekleştirmiştir. Afrika ve Ortadoğu ise 39 ve 27 milyon tonluk üretimle diğer bölgelere kıyasla son derece kısıtlı bir üretime sahip olduğu görülmektedir.

Alltech araştırmasına göre 2013 yılında Çin, dünya karma yem üretiminin yüzde 19,6'sını karşılayan en büyük üretici ülkedir. Çin'i yüzde 17,4 pay ile Amerika ve yüzde 6,8 pay ile Brezilya takip etmektedir. Meksika, İspanya, Hindistan, Rusya, Japonya ve Almanya diğer büyük üreticiler olarak sıralanmaktadır.

Macun Mahallesi 171. Sokak No: 4 06105 Macunköy - Yenimahalle / ANKARA
T: 0312 327 00 00 (pbx) F: 0312 324 08 57

www.ankaratb.org.tr

ANKARA TİCARET BORSASI

2014 yılında ise incelenen 130 ülke arasında Çin, tahminen 9 bin 500'den daha fazla yem değirmeninde gerçekleştirdiği 183 milyon tonluk üretimle, bir kez daha dünya yem üretiminde lider üretici oldu. Ancak liderliğe rağmen 2013 yılında olduğu gibi 2014 yılında da ülkenin yem üretiminde düşüş yaşandı. Bazı analistler, tüketici taleplerini baskı altına alan kuş gripinin ve yavaşlayan domuz pazarının, bu gerileme döneminde etkili olduğunu düşünüyor.

Çin, 2015 ve 2016 yıllarında da dünya yem üretiminde liderliği yine elinde tuttu. Ancak liderliğe rağmen 2015 yılında üretim gerilemeye devam etti ve 179 milyon tona kadar düştü. Bir sonraki yıl, yani 2016'da ise üretim bir süredir gösterdiği gerileme eğiliminden kurtularak yeniden artışa geçti. Alltech raporuna göre 2016 yılında 187 milyon tona ulaşan Çin'in yem üretimini, 6 bin civarında değirmen gerçekleştirildi. Daha önceki yıllarda bu miktara 9 bin 500'den fazla değirmenle ulaşılmıştı. Uzmanlar, yem sanayindeki konsolidasyon sürecinin en dikkat çekici haliyle Çin'de yaşandığını bildiriyor. Bu konsolidasyon süreci sonunda ülkedeki değirmen sayısında son 1 yılda yaklaşık yüzde 30 düşüş yaşandı.

2016 yılında küresel yem üretiminde ikinci sırada 5 bin 970 yem değirmenin ürettiği 169 milyon ton yem ile ABD ve üçüncü sırada bin 554 yem değirmenin ürettiği 68 milyon ton yemle Brezilya yer alıyor. Bu ülkeleri sırasıyla 33 milyon tonluk üretimle Meksika, 31'er milyon tonluk üretimle İspanya ve Hindistan, 29 milyon tonluk üretimle Rusya, 24 milyon tonluk üretimle Almanya, 23'er milyon tonluk üretimle Japonya ve Fransa takip ediyor.

DÜNYA YEM PİYASASINDA BÜYÜME TRENDİ

Raporlara göre son 5 yılda en hızlı büyüyen bölge Afrika oldu. Bölgenin son 1 yılı büyümesinin yüzde 13'ü aştığı belirtiliyor. Nijerya, Cezayir, Tunus, Kenya ve Zambiya bölgenin yıldızları arasında yer alıyor. Bu ülkelerin her birinin en az yüzde 30 büyüme kaydettiği belirtiliyor. Bu yüzden yem sanayi için en büyük büyüme fırsatını Afrika sunuyor.

Asya-Pasifik bölgesi, yukarıda da değindiğimiz gibi bölgesel bazda dünya yem üretiminde lider ve bu liderliğini önümüzdeki yıllarda da sürdüreceğe benziyor. Bölgedeki en büyük yem üreticisi olan Çin'in bölgenin liderliğini sürdürmeye katkısı devam edecek. Hindistan ve Japonya gibi istikrarlı büyüyen ülkeler ve Vietnam ve Pakistan gibi yeni yeni yükselen ülkeler ise bu liderliği pekiştirecek gibi görünüyor. Ancak tüm bunlara rağmen pazarla ilgili beklenti, önümüzdeki yıllarda büyümenin yüzde 5 seviyesini geçemeyeceği yönünde.

Avrupa bölgesindeki büyüme 2015-16 yılları arasında sadece yüzde 3,3 ile sınırlı kalmıştır. Bu yavaş büyümenin bir kısmının Avrupa Birliği'nin Bretix'le geçirdiği fırtınalı bir yıldan ve tarım sübvansiyonlarındaki reformdan kaynaklandığı düşünülmektedir. Bölgenin yem üretimine en büyük katkısı İspanya yapmaktadır. Diğer önemli yem üreticileri, dünya yem üretiminde de ilk 10 arasında yer alan Rusya, Almanya ve Fransa'dır. Latin Amerika bölgesinde ise en büyük oyuncu Brezilya olarak karşımıza çıkıyor. Buna karşılık Meksika, 2015-16 yılları arasında bölgedeki yem endüstrisi açısından en fazla büyüme gösteren ülke oldu. Ülkenin süt ve yumurta endüstrilerinde belirgin bir gelişme söz konusu. Ortadoğu bölgesinde en büyük büyüme yüzde 16 ile sınırlı kalıyor. Kuzey Amerika'da ise yem üretimi diğer bölgelere kıyasla nispeten daha stabil bir tablo sergiliyor.

ANKARA TİCARET BORSASI

TÜRLERE GÖRE YEM ÜRETİMİ

Küresel yem üretiminde, türlere göre yem üretim miktarına bakıldığında kanatlı grubuna yönelik yem üretiminin ilk sırada yer aldığı görülmektedir. 2013 yılında 444 milyon tonluk miktarla yem pazarının yüzde 46'sını temsil eden kanatlı grubu yemleri, 2014 yılında 439 milyon tona gerilemiş, 2015 yılında ise rekor artışla 464 milyon tona ulaşmıştır. 2016 yılında ise kanatlı grubu yemlerinin üretiminde, 2015'e kıyasla 12 milyon tonluk bir gerileme yaşanmıştır. Ancak buna rağmen 2016'da 452 milyon ton olan kanatlı yem grubu, toplam yem üretiminin yaklaşık yüzde 44'ünü oluşturmaya devam etmektedir.

Kanatlı grubundan sonra en yüksek üretim miktarı domuz yemlerine aittir. 2013 yılında 243 milyon ton olan dünya domuz yemi üretimi, 2014 yılında 256 milyon tona ulaşmış, 2015'te 2 milyon tonluk gerileme ile 254 milyon tonda kalmıştır. Ancak son raporlar, 2016'da üretimin rekor artışla son yılların en yüksek miktarı olan 272 milyon tona ulaştığını göstermektedir. Domuz grubu yemleri, bu miktarla dünya yem üretiminin yüzde 26'sını oluşturmaktadır.

Dünyada üretimin en fazla olan bir diğer yem grubu, ruminant yemler olarak karşımıza çıkmaktadır. 2013 ve 2014 yıllarında 196 milyon ton civarında seyreden ruminant yem üretimi, 2015 yılında 201 milyon tona, 2016 yılında ise 221 milyon tona ulaşmıştır.

TÜRKİYE'DE KARMA YEM ÜRETİMİ

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın verilerine göre; 2008 yılında 9,5 milyon ton olan Türkiye'nin toplam karma yem üretimi 2011 yılında 13,1 milyon tona ulaşmıştır. 2012 yılında devam eden artışla birlikte 14,5 milyon tona ulaşan Türkiye'nin yem üretimi, 2013 yılında 15,9 milyon tona, 2014 yılında ise 18 milyona ulaşmıştır. 2015 ve 2016 yıllarında 20 milyon ton civarına çıkan Türkiye'nin toplam yem üretimi, 2017'nin Eylül sonuna kadar 13,5 milyon tona ulaşmıştır.

Türkiye'nin yem üretimine dair veriler, üretimin son 10 yılında istikrarlı bir şekilde arttığına işaret etmektedir. Veriler incelendiğinde 2010 ile 2016 yılları arasındaki yem üretimindeki toplam artış oranının yaklaşık yüzde 83'e ulaştığı görülmektedir.

Türkiye'de toplam karma yem üretimindeki en büyük pay, 2016 yılı itibariyle süt yemlerine aittir. 2016 yılında 5,8 milyon ton olan süt yemi üretimini, 4,5 milyon tonla etlik piliç yemleri takip etmektedir. Aynı dönemde sığır besi yemleri 3,8 milyon tonla üçüncü sırada yer alırken yumurta yemleri 2,9 milyon tonla dördüncü sırada yer almaktadır. Diğer karma yemlerin 2016 yılındaki üretim miktarı ise 3,2 milyon tondur.

TÜRKİYE YEM SEKTÖRÜ

Türkiye'de karma yem endüstrisiyle ilgili ilk girişim; 1955 yılında özel sektörle başlamıştır. Gerçek anlamda girişim ise 1956 yılında Yem Sanayi Türk A.Ş.'nin kurulması ile devletin öncülüğünde olmuştur. Anılan şirket, kısa sürede kendi öz fabrikalarını işletmeye açarken, bir yandan da özel sektörle ortaklık kurarak fabrika sayısını 26'ya ulaştırmıştır.

Özel sektöre ait yem fabrikaları 1965 yılından itibaren kurulmaya başlanmıştır. Öncülük görevini tamamlayan Yem Sanayi Türk A.Ş., tüm yem fabrikalarını özelleştirme kapsamında satarak, 1996 yılından itibaren sektörden çekilmiş, bu tarihten sonra karma yemin tamamı özel sektör tarafından üretilmeye başlanmıştır. Bakanlık ve Türkiye Yem Sanayicileri Birliği (Türkiyem-Bir) kayıtlarına göre; 2008 yılında 470 olan karma yem fabrikalarının sayısı, 2009-10 yıllarında 465'e düşmüş, 2011 yılında ise 478'e çıkmıştır. 2012 yılına dair net bir

Macun Mahallesi 171. Sokak No: 4 06105 Macunköy - Yenimahalle / ANKARA

T: 0312 327 00 00 (pbx) F: 0312 324 08 57

www.ankaratb.org.tr

ANKARA TİCARET BORSASI

bilgi bulunmamaktadır ancak Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı'nın verdiği bir demece göre Türkiye'deki yem fabrikalarının sayısı 2013 yılında 492'ye ulaşmıştır. Bu 492 yem fabrikasının tek vardiyadaki faal kapasitesi ise yılda 16 bin tondur.

Türkiye'de faal fabrikalar ağırlıklı olarak Ege ve Marmara bölgelerinde yer almakta olup; bu bölgeleri İç Anadolu bölgesi izlemektedir. 2010 yılı için, Türkiye'deki toplam faal yem fabrikası sayısının yüzde 61,7'sini 10 ton/saat kapasiteden küçük fabrikaların oluşturduğu söylenmektedir. 11-20 ton/saat kapasiteli fabrikaların oranı yüzde 26,2 olup, geri kalan yüzde 12,1'lik kısım ise 20 ton/saat üzeri fabrikalardır.

Faal olamayan, yani kapanan fabrikaların yaklaşık yüzde 83,4 gibi büyük bir bölümü 10 ton/saat kapasiteden küçük fabrikalardan oluşmaktadır. Nitekim son yıllarda sektöre yeni katılan fabrikalar yüksek kapasiteli fabrika kurmayı tercih etmektedir.

2017'DE TÜRKİYE YEM ENDÜSTRİSİ

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nün Türkiye'deki yem işletmelerine yönelik Eylül 2017'de yayınladığı verilere göre endüstrinin farklı alanlarını temsil eden 13 bin 933 işletme bulunuyor.

Bu verilere göre Türkiye'de onaya tabi 431 adet karma yem üreten işletme bulunuyor. Bu işletmelerin 321'i karma yem fabrikası niteliğine sahipken, 110 tanesi kendi yemini üreten işletmelerden oluşuyor. Kedi köpek maması üreten işletmeler ise bu kategorilerin dışında kalıyor ve 33 işletme ile temsil ediliyor. Onaya tabi yem katkı ve premiks üreten işletmelerin sayısı ise 129 olarak açıklanıyor.

Aynı şekilde kayda tabi yem işletmelerinin sayısı ise 674 olarak açıklanmış. Bu işletmelerin 193'ü kayıtlı yem fabrikası kategorisinde yer alırken, 481 tanesi kendi yemini üreten işletme kategorisinde yer alıyor.

DÜNYANIN EN BÜYÜK YEM ÜRETİCİLERİ

Alltech 2016 araştırmasına göre dünyadaki en büyük 10 yem şirketinden ilki olan Amerika merkezli Cargill'in yıllık yem üretimi 19,5 milyon ton civarındadır. Bu şirketi 15,7 milyon tonluk üretimle Çin merkezli New Hope Group takip ediyor. Dünyanın önde gelen yem tedarikçilerinden ABD merkezli Purina Animal Nutrition, 12,7 milyon tonla üçüncü sırada yer alırken, bu firmayı yine Çin merkezli CPP China 12,4 milyon tonla takip etmektedir.

İlk 10'daki diğer firmalar ve üretim miktarları ise şöyle; Wen's Food Group (Çin) 12 milyon ton, BRF (Brezilya) 10,3 milyon ton, Tyson Foods (ABD) 10 milyon ton, East Hope Group (Çin) 7,6 milyon ton, JA Zen-Noh (Japon) 7,2 milyon ton, Shaungbaotai Group (Twins Group – Çin) 6,6 milyon ton.

Kaynak : Feed Planet Yem Teknolojileri Dergisi

Macun Mahallesi 171. Sokak No: 4 06105 Macunköy - Yenimahalle / ANKARA
T: 0312 327 00 00 (pbx) F: 0312 324 08 57

www.ankaratb.org.tr

